

A FIZIKA ÉVSZÁZADAI

Teremtés

A fizika évekének részeként a tudományt népszerűsítő előadást tart Sükösd Csaba (képünkön) Teremtésközelben címmel a Szegedi Tudományegyetem Általános Orvostudományi Kar Oktatói épület (Dóm tér 13.) nagyelőadójában november 7-én, hétfőn 17 órakor.

Teremtésközelben című előadásában Sükösd Csaba fizikus a CERN történetét és a részecskefizika Standard Modelljének alapjait ismerteti. A történelmi előzmények áttekintése után a Standard Modell kialakulásával, a modellben szereplő anyagi építőkövekkel, valamint a kölcsönhatásokat közvetítő részecskékkal foglalkozik. Newton és Maxwell természetleírásunkat egyszerűsítő „egyesítése” után szó esik majd a XX. században Weinberg és Salam által felismert további egyesítésről, és nagy vonalakban a még remélt jövőbeli egyesített elméletekről is. Az előadás harmadik részében közel kerül egymáshoz a végtelenül kicsiny elemi részecskéi világa és a végtelenül nagy Univerzum. Az előadó megmutatja, hogyan tekinthetünk vissza a múltba, akár 13 milliárd évre is, valamint azt, hogyan tanulmányozható a 15 milliárd éve lezajlott Ősrobbanás napjaink laboratóriumaiban, különösképpen a CERN-ben. A fizikus szeretné meggyőzni a hallgatókat arról, hogy a modern fizikának erről a szép területéről mindenkinek illene tudnia valamit.

Sükösd Csaba 1947-ben született Budapesten. Egyetemi tanulmányait az ELTE fizikus szakán fejezte be 1971-ben. 1992 óta a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemen dolgozik, a Nukleáris Technika Tanszék vezetője. Az Országos Szilárd Leó fizikaverseny versenybizottságának a vezetője. A Magyar Nukleáris Társaság elnöke, az Eötvös Loránd Fizikai Társulat alelnöke.

A fizika éve programjait az Eötvös Loránd Fizikai Társulat Csongrád megyei csoportja szervezi.

www.fizikaeve.szeged.hu

RIEGER PÁLNÉ FÉRFI MÓDRA ÖLTÖZÖTT, DOLGOZOTT ÉS MULATOTT

Pipás Pista, a tanyavilág hóhéra

Rettegéssel vegyes tisztelet övezte a Szeged környéki tanyavilágban Pipás Pistát, a bérnyilkost, aki elvette láb alól a fölöslegessé vált családtagokat. Kötéllel fojtotta meg áldozatait, majd önakasztásnak álcázta a gyilkosságot. Csak a szegedi Csillag börtönben derült ki, hogy a félelmetes Pipás Pista valójában – nő. Rieger Pálné férjruhában vállalt napszámot, és ölt is, ha megfizették. Csupán két gyilkosságot sikerült rábizonyítani, de a halálos ítélethez ez is elég volt.

„Van egy bót, lehetne egy kevés pénzt keresni...”

– Milyen bót az?

– Egy asszony férjét kellene felakasztani.”

Pipás Pista így beszélt meg Dobák Antal megölését bűntársával, Horváth-Bende Jánossal, a Délmagyarország 1933-as bírósági tudósítása szerint.

Átokháza átka

Az átokházi tanyavilág hóhéra a megbeszélten napon, 1922. március 22-én délután Dobák tanyájában várta a hazatérő családát. Addig citerázással mulatta az időt. A megérkező Dobákot behúzták a szobába; a meglepett férfit Horváth-Bende fogta le, a bérnyilkos pedig a nyakába vetette a kötelet. A megfojtott embert aztán föl húzták a szoba gerendájára, öngyilkosságnak álcázva a kivégzést. A fizetség: egy kevés liszt, bor, sonka és 150 ezer korona, amelyet maga Dobákné húzott elő halott ura tárcájából. Az ítéletvégrehajtó magához vette a még ki sem hűlt Dobák zsebéből kihúzott pipát is. A frissen megözvegyült Dobákné a gyilkosság végrehajtása után hajnalig együtt evett-ivott a tettesekkel, így ülték meg a halotti tort. Másnap bejelentette, hogy a férje föl akasztotta magát. Az ügyet nem vizsgálták ki alaposabban.

A könyvben leírtak szerint Átokháza környékén a húszas években különös módon megszaporodtak az öngyilkosságok, de ezen a hatóság nemigen csodálkozott. Tudomásul vették, hogy az országos szegénység nál is nagyobb nyomorúságban élő tanyaiak elkeseledésükben az önként választott halálba menekülnek sorsuk elől. A tanyavilágban szinte többen haltak meg így, mint természetes módon, pedig az éhezés és a sokféle betegség is szedte áldozatait.

Sok évvel a furcsa halálesetek után

azonban névtelen levél érkezett a szegedi ügyészségre. Írója azt állította, hogy az „öngyilkosságok” megrendezője és végrehajtója nem más, mint egy bizonyos Pipás Pista.

Kisták a holttesteket

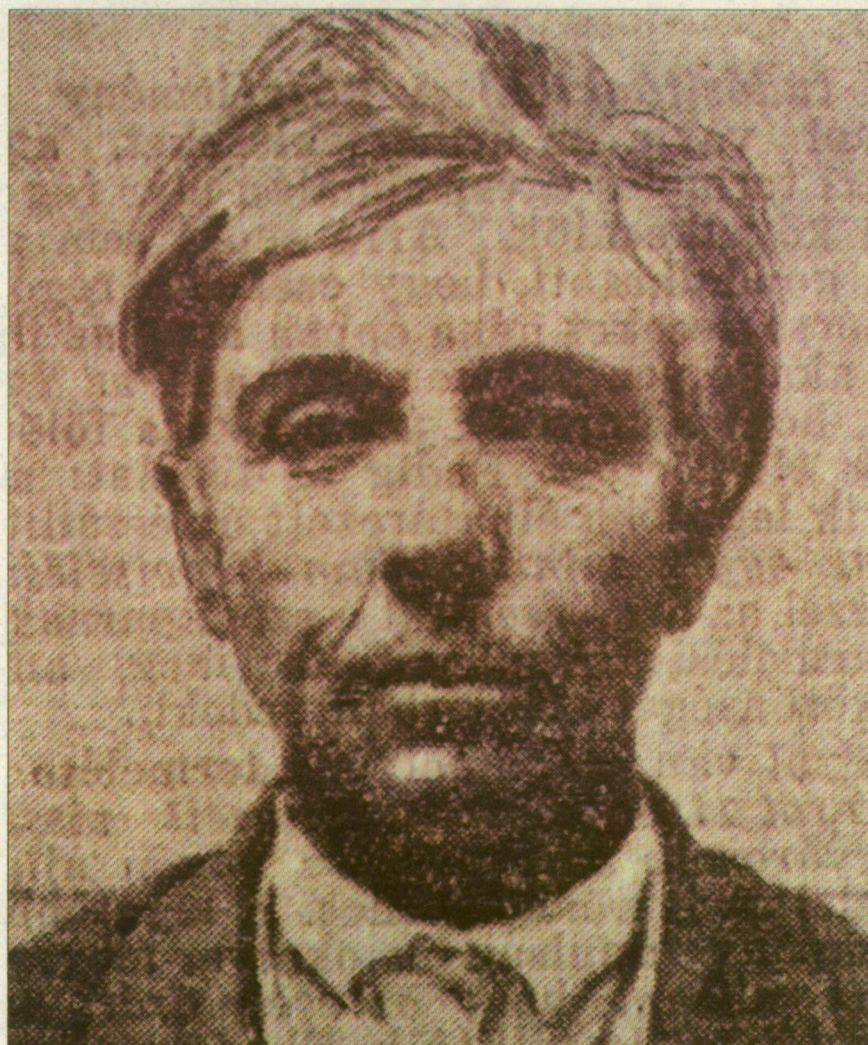
Az ügyészség először nem vette komolyan a bejelentést, később mégis nyomozni kezdtek a levélben megnevezett két „öngyilkos”, az 1922-ben meghalt Dobák Antal és az 1919-ben elhunyt Börcsök István ügyében. Szabó könyve szerint titokban, éjszaka kihantolták a holttesteket (az üres sírokat visszatemetették, eltüntetve a nyomokat), és fölboncolták a maradványokat. Kiderült, hogy a levélíró nem hazudott: Dobákot és Börcsöket valóban megölték.

A két család tagjai természetesen tagadtak, de az ellentmondások valóságosból lassanként mégis fény derült a történetekre. Dobákot és Börcsöket is felesége tette el láb alól. Pipás Pistát viszont, aki hamar hírt vette, hogy keresik, egy ideig sehol sem találták: a tanyákon rejtgettek a rendőrök elől. Egy rajtaütésszerűen tartott házkutatás azonban a nyomozók kezére játszotta a gyanúsítottat. Az egyik tanya padlásán megtalálták a félelmetes hírű figurát, akinek alakja, a korabeli elbeszélések szerint, szinte misztikussá nőtt a tanulatlan tanyasiak szemében.

Meglepetés a Csillag börtönben

Második hete őrizték Pipás Pistát a szegedi Csillag börtönben, amikor cellatársai bepanaszolták, mert amióta behozták, még egyszer sem mosakodott, s már olyan büdös, hogy nem tudják elviselni. A szag a vizsgálatot vezetőknél is csavargatta az orrát, ezért elrendelték: ha másképp nem megy, mosdassák meg erőszakkal a gyanúsítottat. Ő azonban azt mondta a börtönőröknek, neki olyan betegsége van, hogy ha víz éri a testét, napokon belül elpusztul. Az orvosi vizsgálatához erőszakkal kellett levetkőztetni Pipás Pistát, akiről csak ekkor derült ki, hogy – nő. Arra, hogy miért jár másfél év tized óta férjruhában, arra a Széchenyi téri törvényszéken 1933 januárjában tartott háromnapos tárgyaláson derült fény.

A Délmagyarország részletes és terjedelmes tudósítást közölt a „férjruhás hóhéresszony” peréről. Akkor volt az érdeklődés, hogy a hallgatóságnak fönntartott, 150 koronás jegyeket azonnal elkapkodták. A tárgyalást eredetileg egy kisebb teremben akarták megtartani, de a védelem kérésére mégis megnyitották a nagy es-

Korabeli fotó Pipás Pistáról. Rieger Pálné férjruhában követte el rémtetteit

ILLUSZTRÁCIÓ: DUNA TV

Film a bérnyilkosról

A misztikus alakká nőtt átokházi bérnyilkos történetét a Kék fény című televíziós bűnügyi magazin hajdani műsorvezetője, Szabó László dolgozta föl Bűnügyi múzeum című könyvében. Pipás Pista történetéről Ember Judit a nyolcvanas évek elején készített dokumentumfilmet, amelyet a korabeli kultúrpolitika betiltott. A filmet a közel-múltban mutatta be a Duna Televízió. A két gyilkosság ügyében indított per iratait a Csongrád Megyei Levéltár őrzi.

küdszéki termet, amelynek fölfűtésére maguk a védőügyvédek küldtek négy mázsa szenet.

Hetén, mint a gonoszok

Pipás Pistát, azaz Rieger Pálnét (született 1886-ban, leánykori neve: Földi Viktória) a Dobák- és Börcsök-féle gyilkosságra fölbújtó asszonyokkal és a kivégzésekben segédkező bűntársakkal együtt állították bíróság elé. Heten ülték a vádlottak padján. A Gömör Andor elnökletével zajló tárgyaláson a vádat Szarvas János ügyész, a bérnyilkos védelmét Fekete László képviselte.

Az átokházi Riegeréről kiderült, hogy tizenhárom esztendő korában cselédlánynak szegődött a felvidéki Turócszentmártonba, ahol a lerészegedett földesúr éjszakára magához rendelte, és megerőszakolta. Ekkor fogadta meg, hogy bosszút áll minden italozó és családját sanyargató férfin. Később férjhez ment, egy lánya is született. Férje ottmaradt a háborúban, ő pedig férjruhát öltött, mert így magasabb volt a napszám. A tanúk szerint Pipás Pista (akit Pipás Viktorként is ismertek a tanyavilágban) férfi módra kaszált, káromkodott és mulatott. Pipázni, állítása szerint, orvosi javaslatra kezdett, a népnyelvben többféle betegséget jelező „súly” gyógyítására.

A gyilkosságokban való részvételt nem tagadta. A többi vádlott kezdeti ellenállása (többen visszavonták korábbi vallomásukat) ugyancsak hamar megtört.

Az ítéletet 1933. január 13-án (a babona szerint balszerencsét hozó pénteki napon) mondta ki a bíróság. Rieger Pálnét halálra, bűntársait sokévi börtönre ítélték. Hiába föllebbezték: az ítéletábla és a kúria is helyben hagyta a döntést. Pipás Pista úgy végezte, mint áldozatait: föl akasztották.

NYILAS PÉTER

cég regiszter SZEGED 2005
DÉLMAGYARORSZÁGI cég regiszter

MÁR BIZONYÍTOTT!

Információ: 62/567-842

mms megmutatjuk mindenkinek!

VÁRJUK a humoros, a komoly, a meglehető, a különleges és a hétköznapi fotókat rövid kísértésű képekkel a **06-30/30-30-443**-as telefonszámon vagy az **mms@delmagyar.hu** e-mail címen! Kérjük, írja meg nevét és lakhelyét! A legjobbakat megjelentetjük!

Rilla és Domi Üllésről	Most komolyan figyeltek Bánó Szabó Árpádné, Sándorfalva	Nyári emlék
Az érkezés pillanata Barta Gyula, Szeged	Szelektív hulladékgyűjtés Hollandi Mária, Szeged	Párosan szép...
Na, kié puhább? Vallyonné László Gabriella, Szeged	Kedves Olvasó! A megjelenéshez a beküldött egyetértésén kívül a képen látható személy (kiskorúaknál a törvényes képviselő) hozzájárulása szükséges.	

DÉLMAGYARORSZÁG és a DÉLVILÁG kommunikációs partnere a T-Mobile Rt.

T-Mobile Partner